

Werk uitvoeren voor natuur in Bekendelle

Nieuwsbrief Natura 2000-gebied Bekendelle

Nummer 5, november 2019

Bekendelle is een van de laatste moerasbossen van Nederland en maakt deel uit van Natura 2000, een samenhangend netwerk van beschermde natuurgebieden in Europa. Bekendelle ligt ten zuiden van Winterswijk, waar de Boven Slinge grotendeels vrij meandert. We willen de natuur in dit Natura 2000-gebied beter beschermen. Daarvoor zijn maatregelen nodig.

In deze nieuwsbrief informeren wij u onder andere over de natuurherstelmaatregelen in het zuidelijk deel van het gebied, het vastgestelde projectplan Waterwet en de toenemende recreatiedruk.

Uitvoeren maatregelen zuidelijk deel Bekendelle

Afgelopen september en oktober is een aantal natuurherstelmaatregelen in het zuidelijk deel van Bekendelle, ten zuiden van de Brinkeweg uitgevoerd. Deze maatregelen zijn nodig om de natuur in het Natura 2000-gebied te behouden en versterken.

Werkzaamheden

Een stukje van De Mister Mark Waterleiding en diverse sloten en greppels in het bos zijn ondieper gemaakt. Daarmee is de waterafvoer in het zuidoosten van het gebied aangepast. Een landbouwperceel van ongeveer 2 hectare wordt omgevormd naar natuur door het aanpassen van de waterafvoer van het perceel.

Ondieper maken van sloot

provincie Gelderland

Landbouwgrond wordt natuur

Aanleg van schotbalkstuw

Aanleg van doorrijdbare plek

Ook is op een aantal plekken de bodem van watergangen, sloten en greppels verhoogd. Daarvoor is een laag leemhoudend zand aangebracht. Daarnaast zijn 7 schotbalkstuwen, nieuwe duikers en dammen aangelegd om het water langer vast te houden. Ook zijn 2 doorrijdbare voorden aangelegd, één in het bos en de andere in de Weg om Ros en Lintum. De maatregelen in het zuidelijk deel zijn uitgevoerd door Hoftijzer Verhuur- en Aannemingsbedrijf uit Aalten. Tijdens de werkzaamheden zijn zij zorgvuldig omgegaan met de aanwezige (beschermde) planten- en diersoorten. Waar het nodig was, hebben zij met licht materieel gewerkt. Ook zijn de groeiplaatsen van het karakteristieke schaafstro zoveel mogelijk gespaard. Op plekken waar schaafstro wel verwijderd moest worden voor de uitvoering van de werkzaamheden, zijn de planten tijdelijk in een depot gezet en later weer teruggeplaatst.

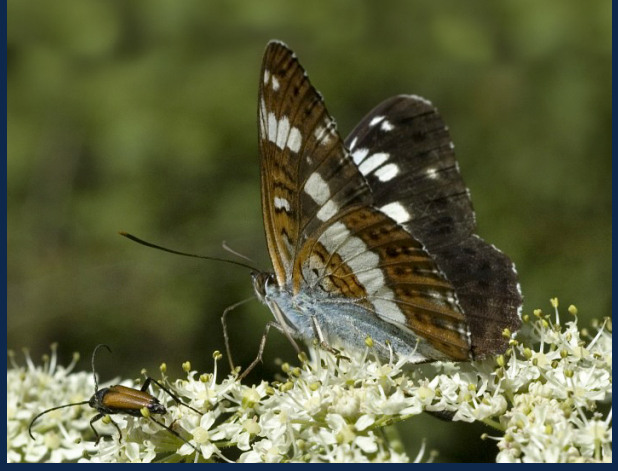
Projectplan Waterwet
Om deze maatregelen te kunnen uitvoeren heeft Waterschap Rijn en IJssel dit voorjaar het Projectplan Waterwet vastgesteld. Dit is een watervergunning voor werkzaamheden die een relatie hebben met de waterhuishouding van het gebied. Ook zijn de effecten van de maatregelen in beeld gebracht. Het Projectplan Waterwet lag afgelopen voorjaar ter visie en is op 6 augustus 2019 definitief vastgesteld. Tijdens de inspraakprocedure van het plan is een zienswijze ingediend. Deze zienswijze heeft niet geleid tot wijzigingen. Het werk kan daardoor ongewijzigd worden uitgevoerd.

Omgevingsvergunning
Voor de aanleg van de doorwaadbare plaats (voorde) in de Weg om Ros en Lintum en de voorde in de bosweg is een omgevingsvergunning verleend door de gemeente Winterswijk. Zoals aangegeven in de nieuwsbrief van maart 2019 lag deze omgevingsvergunning in het voorjaar ter visie. Tijdens de inspraakprocedure zijn geen zienswijzen ingediend.

Terugkeer beschermde vlindersoorten
Met deze herstelmaatregelen wordt de bijzondere natuur in Bekendelle behouden en versterkt. Door het verbeteren van de waterhuishoudkundige omstandigheden wordt het gebied natter en kan het water langer vastgehouden worden. Hierdoor kunnen de karakteristieke eiken-haagbeukenbossen in dit deel van het gebied zich verder herstellen en uitbreiden. Het natuurgebied is met deze maatregelen ook beter bestand tegen negatieve effecten van stikstof. De oorspronkelijke plantensoorten die groeien op een vochtige bodem, zoals bosgeelster, gulden boterbloem, bosanemoon, bleeksporig- en donkersporig bosvioltje kunnen van deze maatregelen profiteren. En die planten trekken weer dieren aan, zoals keizersmantel, iepenpage, kleine ijsvogelvlinder en bosbeekjuffer.

Bijzondere natuur behouden en versterken

Het natuurgebied Bekendelle is het mooist ontwikkelde moerasbos van Gelderland. Dit is voor Nederland uniek en levert bijzondere natuur op. Daarom maakt het gebied deel uit van Natura 2000; een netwerk van beschermde natuurgebieden in Europa. Het gebied heeft fraaie overgangen van natte naar de wat drogere bossen, wat zorgt voor een grote verscheidenheid aan planten- en diersoorten. Het bos kenmerkt zich door een diversiteit aan loofbomen en heeft een rijke mosflora, waaronder het zeldzame spatelmos. Daarnaast groeien er bijzondere planten als slanke sleutelbloem en bosgeelster. De ijsvogel, de grote gele kwikstaart en de zeldzame middelste bonte specht voelen zich er thuis. Ook vinden we er een van Nederlands grootste populaties van de zeldzame bosbeekjuffer. En in het gebied zijn zelfs weer boommarters gezien!

Kleine ijsvogelvlinder, foto Marijke Verhagen, Saxifraga

Deze bijzondere natuur willen we behouden en versterken. Veel zeldzame planten en dieren hebben het namelijk moeilijk. Hun leefgebied is klein, de lucht is te zuur en de grond is te droog en te voedselrijk. Als we de omstandigheden verbeteren, dan kan de natuur zich herstellen. Zo is de natuur beter bestand tegen onder andere stikstof.

Invloed van recreatie op natuur

Bekendelle is een prachtig, maar ook kwetsbaar gebied. Veel mensen brengen graag een bezoek aan Bekendelle om te wandelen, te fotograferen en te genieten van de bijzondere natuur. Maar door het intensieve gebruik worden de bestaande wandelpaden steeds breder, er ontstaan nieuwe paden en ook langs en zelfs in de beek neemt de recreatiedruk toe.
Tijdens het jaarlijkse veldbezoek van de provincie, om de staat van de natuur in Bekendelle te bekijken, is geconstateerd dat de recreatiedruk in het gebied ten koste gaat van de bijzondere flora en fauna. Bovendien is het gebied grotendeels eigendom van particulieren.
Ook zij ervaren deze recreatiedruk, doordat mensen zich buiten de paden begeven. Daarom is provincie Gelderland dit najaar in overleg met de eigenaren gestart met een inventarisatie die de invloed van de recreatie op het gebied in beeld moet brengen. Afhankelijk van de uitkomsten van het onderzoek moeten we misschien maatregelen nemen om de recreatie in het gebied meer te stroomlijnen.

Planning herstelmaatregelen

Dit najaar zijn de Natura 2000-maatregelen in het zuidelijk deel van de Bekendelle afgerond. In 2020 gaan we in de Boven Slinge, van de Watermolen tot aan de Klandermansweg, zand verwijderen. Ook wordt op dit traject de beschoeiing in de oever grotendeels verwijderd en deels vervangen. Met deze werkzaamheden die volgend jaar plaatsvinden, zijn de herstelmaatregelen voor natuur uitgevoerd. Het Natura 2000-gebied is dan natter en beter bestand tegen negatieve effecten van stikstof. De oorspronkelijke plantensoorten die groeien op een vochtige bodem profiteren hiervan. En deze planten trekken weer dieren aan. Ook de karakteristieke eiken-haagbeukenbossen kunnen zich verder herstellen en uitbreiden.

Boommarters gespot

Afgelopen jaar heeft in het bos langs de Boven Slinge een boommartervrouwtje haar drie jongen grootgebracht in een holte van een oud spechtennest. Dat is bijzonder, want…

…. boommarters zijn zeldzame roofdieren die maar zelden gezien worden. Toch hebben veel wandelaars het boommartervrouwtje gespot en genoten van haar flitsende klimpartijen door de boomtoppen. Maar er is ook een keerzijde, want…

… het boommartervrouwtje heeft een aantal jongen van een broedende zeldzame middelste bonte specht als prooi gevoerd aan haar kroost. Boommarters staan aan de top van de voedselpiramide; eten en gegeten worden hoort daar ook bij…

Boommarter

Gevolgen rechterlijke uitspraak PAS voor Natura 2000-gebieden

De Raad van State oordeelde op 29 mei dat het Programma Aanpak Stikstof (PAS) niet meer mag worden gebruikt als basis voor vergunningverlening. Doel van het PAS was om de natuur te versterken en tegelijkertijd economische groei mogelijk te maken. Het beëindigen van het PAS heeft gevolgen voor economische activiteiten die stikstof produceren en die van invloed zijn op de Natura 2000-gebieden. Maar de uitspraak bevestigt het belang van het uitvoeren van maatregelen voor natuur. De noodzaak daarvoor is daarmee zelfs groter geworden.

Natuurmaatregelen

Het uitvoeren van maatregelen voor natuur in en bij de Natura 2000-gebieden moet dus doorgaan. Deze maatregelen maken de natuur sterker, waardoor ze beter bestand is tegen te veel stikstof. In de 15 Gelderse Natura 2000-gebieden doen we dat door bijvoorbeeld het verwijderen van de voedselrijke toplaag van de bodem, het verhogen van het grondwaterpeil in en rondom deze natuurgebieden en het omvormen van (landbouw)gronden naar natuur.

Bescherming waardevolle natuur

Alle leden van de Europese Unie zijn verplicht om de waardevolle Natura 2000-gebieden te beschermen. Te veel stikstofuitstoot in de buurt van deze gebieden vormt een bedreiging voor de kwaliteit van de natuur. Activiteiten waarbij stikstof vrijkomt, zijn onder andere verkeer, landbouw en industrie. Stikstof verrijkt de bodem. Daar groeien planten goed op die van voedselrijke grond houden, zoals brandnetels en grassen. Beschermde plantensoorten die van voedselarme bodems houden verdwijnen, zoals de orchidee. En dieren die van deze planten afhankelijk zijn, overleven het ook niet, zoals bijzondere soorten libellen en vlinders. Iedereen die in de buurt van een beschermd natuurgebied een activiteit onderneemt waarbij stikstof vrijkomt, moet aantonen dat de uitstoot geen negatieve effecten heeft op deze natuur voor hij een vergunning kan krijgen.

Programma Aanpak Stikstof

Het voormalige PAS was een methodiek om ruimte te geven aan economische ontwikkelingen die stikstof produceren en daardoor van invloed zijn op de Natura 2000-gebieden. Door de combinatie van het verminderen van uitstoot van stikstof en het aanpakken van de gevolgen in de natuur, ontstond er weer extra ruimte voor nieuwe economische activiteiten die stikstof uitstoten. Provincies en ministeries van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit en van Infrastructuur en Waterstaat onderzoeken nu samen de gevolgen van de uitspraak en hoe nu verder.

Meer informatie

Kijk voor meer informatie op Bij12:
https://www.bij12.nl/onderwerpen/programma-aanpak-stikstof/veelgestelde-vragen/

Natuurgebieden in Winterswijk

Aan drie kanten omsloten door Duitsland, liggen ver van de snelweg een aantal unieke natuurgebieden. In onder meer het Wooldse Veen, Willinks Weust, Korenburgerveen, Bekendelle en het gebied rond de Boven Slinge werkt provincie Gelderland samen met Waterschap Rijn en IJssel, gemeente Winterswijk en terreinbeherende organisaties aan de bescherming en het herstel van de prachtige natuur als onderdeel van het Gelders Natuurnetwerk.

Colofon

Deze nieuwsbrief is een initiatief van provincie Gelderland en komt tot stand in samenwerking met Waterschap Rijn en IJssel, Bosgroep Midden Nederland, Natuurmonumenten en gemeente Winterswijk.

Aan- en afmelden nieuwsbrief

U ontvangt deze nieuwsbrief omdat u zich heeft aangemeld voor deze digitale nieuwsbrief of omdat uw in het verleden al betrokken was bij dit gebied. Wij houden u via deze nieuwsbrief op de hoogte van de ontwikkelingen in het gebied. Ontvangt u de nieuwsbrief nog niet? Stuur dan een mail naar: bekendelle@gelderland.nl. Als u geen e-mailadres heeft, neem dan telefonisch contact op via 026 359 99 99, dan sturen wij u de nieuwsbrief per post. Wenst u de nieuwsbrief niet meer te ontvangen? Dan kunt u zich ook via dit mailadres of telefoonnummer afmelden.

Meer informatie op website

Achtergrondinformatie en documenten kunt u raadplegen op www.gelderland.nl/bekendelle. In de vorige nieuwsbrieven staat onder andere informatie over het Programma Aanpak Stikstof (PAS) en het meetnet voor grondwater. Deze nieuwsbrieven vindt u ook op de website.

Provincie Gelderland
Markt 11
6811 CG Arnhem
Postbus 9090
6800 GX Arnhem
026 359 99 99
provincieloket@gelderland.nl
www.gelderland.nl

19 150 327